

ZE SZKOLNEJ ŁAWY

POECI O WIOŚNIE

Znaki wiosny

Dmuchał ciepły wiatr od łąki,

Już na gruszy pierwsze pąki!

Na jabłonce skrzeczy kawka:

- Tam pod płotem wzeszła trawka!

A na grządce, czy nie słyszysz ?

Żółte kielki - to irysy!

- Słyszę - wróbel jej

odwrzaśnie -

Pierwszy fiołek zakwitł

właśnie!

Strzyżyk z gniazda się

wychyla!

- Ja widziałem już motyla!

Wszędzie szczebiot, szum

wesoły,

W ulu się zbudziły pszczoły.

Jaki ruch i gwar w

ogródku!

Witaj wiosno, żegnaj smutku!

Mieczysława Buczkówna

ŚMIEJ SIĘ W SZKOLE

Synek mówi do taty Szkota:

- Tato, dzisiaj będziesz zadowolony ze mnie. Zaoszczędziłem jednego funta, bo zamiast jechać autobusem, biegłem za nim.

- Bałwanie, gdybyś biegł za taksówką, zaoszczędziłbyś 10 funtów!

- Jasiu, kim chcesz być, jak dorośniesz?

- Policjantem.

- A ty, Kaziu?

- Złodziejem.

- Dlaczego?!

- Żebyśmy dalej mogli się razem bawić.

Syn odrabia lekcję i w pewnej chwili pokazuje ojcu rysunek w książce.

- Tato, co to jest za kwiat? Żonkil czy tulipan?

- Żonkil, naturalnie.

- A jak się pisze żonkil? Przez „ż” czy „rz”?

- Nooo, chyba ...chyba się pomyliłem. To jest tulipan.

- Tlen jest niezbędny do życia - mówi pani na lekcji biologii.- Pierwiastek ten został odkryty w ubiegłym stuleciu.

- To jak ludzie żyli przedtem?- pyta Kasia.

O czym warto wiedzieć?

Pierwszym odkrywcą miodu był niedźwiedź. Bezczelny łakomczuch szedł, kiwając się na tylnych łapach, nie zwracając uwagi na

okoliczne krzaki i zarośla. Kierował się tylko swoim

powonieniem, mile

podrażnionym jakimś

nieznany zapachem. To był

miód! Pszczoły zaalarmowane

jego pojawieniem się,

zaatakowały go żądłami, ale nie

były w stanie przekuć

niedźwiedziego futra! Potężny

język zniszczył całą barć.

Schowany za skałą człowiek,

sprzed 10 tys. lat, przyglądał się zaciekawiony.

Współczesny człowiek ceni sobie ten „niedźwiedzi smakołyk”, wzbogaca nim swoją dietę, docenia jego lecznicze właściwości.

Jakie lecznicze właściwości ma miód? Spróbuj to ustalić. Na odpowiedzi czekamy do końca maja.

ZAGADKA

Oto fragment bajki lapońskiej z półwyspu Kola: „Była sobie kraina, nad którą nigdy nie świeciło Słońce. A było tam tak ciemno, że ludzie jeden drugiego ledwo-ledwo widzieli. Była w owej krainie okrągła góra, porośnięta gęstym lasem”.

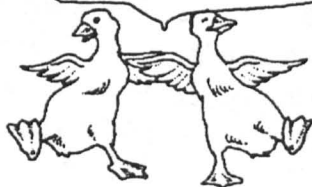
W tak przedstawionym tekście są trzy sformułowania sprzeczne z nauką. Odnajdź je w cytowanym fragmencie bajki. Wyjaśnij na czym polega niedorzeczność.

CIEKAWOSTKI

* Ciężar dżdżownic zamieszkujących ziemską wynosi aż 80 % ciężaru wszy zwierząt i ludzi na świecie.

* Dzięki dużej lepkości i r

W tym numerze „Wielka wkładka ekologiczna” - konkurs. Spróbuj swoich sił.

powierzchniowemu wody nartnik może biegać po jej powierzchni.

- * Młode jeże uzbrajają się w kolce po paru tygodniach od urodzenia. Dorosłe mają na grzbiecie około 10000 kolców.
- * Największy chrząszcz z rodziny żukowatych żyje w Nigerii. Długość jego ciała wynosi 5 cm.

ZŁOTE MYŚLI

Kto wszystko widzi na czarno, dla tego o świecie zachodzi słońce!

Kto potrafi cieszyć się z małych rzeczy, ten mieszka w ogrodzie szczęśliwości.

Kto przesypia poranki, przesypia najpiękniejsze godziny swego życia.

„POLACY NIE GĘSI...” - DO CHŁOPCÓW

Chłopcy, macie swoje męskie zabawy, czasem - porachunki (tak jak i dziewczyny mają swoje babskie sprawy!). To jest Wasz świat i macie do niego prawo.

Ale muszę Wam trochę złośliwie powiedzieć, że jesteście w tych Waszych rozmowach bardzo ... zniewieściali.

- Jacy ???! - wykrzykniecie oburzeni.

- A tak, zniewieściali! „Poszłem wczoraj do kina” - chwali się np. Piotrek, „A ja przyszedłem po Marcina i wzięłem go ze sobą na mecz” - opowiada Jurek.

Poszłem, przyszedłem, doszedłem, weszłem, zaszłem - mówi dziś co trzeci chłopak w Polsce. I wszyscy oni nawet nie przypuszczają, że gramatycznie babieją! Ponieważ dziewczyny mówią: poszłam, przyszłam.

PRZYSŁOWIA POLSKIE

- Lepszy z daleka niż z bliska.
- Gdyby nie gęba, to by człowiek w złocie chodził.
- Głupi gubi, a mądry znajdzie.

CIEKAWOSTKI O KSIĄŻKACH

W starożytnej Grecji i Rzymie bogacze posiadali oprócz „zwykłych” książek, także tzw. żywe biblioteki. Byli to niewolnicy, z których każdy opanował pamięciowo dane dzieło lub jego fragmenty i recytował je na żądanie swego pana.

Za największą książkę świata uchodzi atlas wydany przed 336 laty, ważący 120

kilogramów i mający imponujące rozmiary: 170 cm długości i 110 cm szerokości.

Okładka najmniejszej na świecie książki ma powierzchnię 0,6 milimetra kwadratowego. Jest to tomik wierszy, jednego z najbardziej uznanych, poety ukraińskiego.

Jedną z najbardziej oryginalnych książek jest „wydana” 232 lata temu na terytorium Niemiec. Każdą z kartek wykonano z innego surowca: z drewna drzew rozmaitych gatunków, bawełny, łusek cebuli, mchu, słomy, sitowia, kapuścianych liści i z wielu innych zadziwiających materiałów.

CZY WIECIE CO TO SĄ SYNONIMY?

Są to wyrazy o takim samym lub podobnym znaczeniu. Np. prawdziwek - borowik; nieład - bałagan.

Używamy synonimów, by nasz język nie był monotony. Dzięki użyciu synonimów bogacimy nasze słownictwo.

Proponuję Wam dzisiaj test ortograficzno-słownikowy. Dopiszcie do podanych wyrazów synonimy z literą „h”.

- 1) kask -
- 2) gwar -
- 3) śmigłowiec -
- 4) strugać -
- 5) pensjonat -
- 6) widnokrag -
- 7) górską łąką -
- 8) skaut -
- 9) doskonałość proporcji -
- 10) kupno-sprzedaż -
- 11) zarys dziejów -
- 12) wesoly nastrój -
- 13) sprzedaż w dużej ilości -
- 14) „Mazurek Dąbrowskiego” -

CZY ZNASZ TE PRZYSŁOWIA?

Uzupełnij przysłowia.

1. Nie od razu zbudowano.
2. Uderz w stół, a się odezwą.
3. Na pochyłe i kozy skaczą.
4. Co kraj to
5. Przepadł jak w wodę.
6. Póty wodę nosi, póki się ucho nie urwie.

(dokończenie na str. 6)

WIELKA WKŁADKA EKOLOGICZNA

Weź udział w naszym konkursie ekologicznym. Warunkiem przystąpienia do niego jest prawidłowe rozwiązanie testu sprawdzającego zamieszczonego poniżej, **ulożenie hasła** propagującego ideę ochrony środowiska oraz **zebranie danych** nt. form ochrony przyrody na terenie Gminy Podedwórze. Odpowiedzi prosimy składać do pana Artura Bechera. Powodzenia!

1. Organizmy cudzożywne to takie organizmy, które:

- a) żywią się gotowym pokarmem wyprodukowanym przez inny organizm,
- b) potrafią pobrać wodę i sole mineralne ze środowiska,
- c) wytwarzają pokarm z pobranej wody i dwutlenku węgla,
- d) są pod opieką organizmu rodzicielskiego.

2. Organizmy, które żyją kosztem innych żywych organizmów szkodzą im to:

- a) symbionty,
- b) porosty,
- c) pasożyty,
- d) wszystkie bakterie.

3. Saprophyty to organizmy:

- a) samożywne, prowadzące fotosyntezę,
- b) cudzożywne, wykorzystujące jako pokarmy żywe rośliny i zwierzęta,
- c) cudzożywne, odżywiające się owocami,
- d) cudzożywne, odżywiające się szczątkami martwych roślin.

4. Środowiskiem życia bakterii jest:

- a) gleba, powietrze, organizmy żywe,
- b) woda, powietrze, rośliny i zwierzęta,
- c) woda, gleba, organizmy żywe i martwe,
- d) woda, gleba, powietrze, organizmy martwe.

5. Rola bakterii saprofitycznych żyjących w glebie polega na:

- a) rozkładaniu szczątków organicznych,
- b) przyswajaniu wolnego azotu z powietrza,
- c) przeprowadzaniu fermentacji alkoholowej,
- d) wywoływaniu chorób zakaźnych.

6. Który z podanych przykładów przedstawia organizmy żyjące w symbiozie:

- a) bakterie gnilne i nasiona grochu,
- b) bakterie nazębne i człowiek,
- c) bakterie brodawkowe i hubin,

d) bakterie gnilne i ogórki.

7. W jakich miejscach szukałbyś glonów:

- a) jezioro, kałuża, rzeka,
- b) morze, kora drzew, strumień,
- c) akwarium, kamień, staw,
- d) wszystkie odpowiedzi są prawidłowe.

8. Jest glonem osiadłym przyczepionym do podłoża tzw. przylgą. Wyraźnie widać część lodygokształtną i osadzoną na niej część liściokształtną. Opis ten dotyczy:

- a) listownicy,
- b) krasnorostów,
- c) morszczyku,
- d) chrobotka reniferowego.

9. Jakie skutki dla życia na Ziemi miałyby ustanie działalności asymilacyjnej glonów:

- a) rozwój bakterii beztlenowych,
- b) zwiększenie efektu cieplarnianego,
- c) powstanie pustyni tlenowej,
- d) samooczyszczanie się wód.

10. Jak odżywiają się grzyby:

- a) są samożywne,
- b) są cudzożywne (mogą być saprofitami lub pasożytami),
- c) wszystkie są saprofitami,
- d) wszystkie są pasożytami.

11. Botanik F. Kamiński odkrył, że grzybnia (grzybów kapeluszowych) dopiero wtedy wytwarza owocniki, gdy natrafi na korzenie drzewa. Zjawisko to nazywa się:

- a) pasożytnictwem,
- b) samożywnością,
- c) mikoryzą,
- d) fermentacją.

12. Sozologia to nauka o:

- a) żywych organizmach,
- b) ochronie przyrody,
- c) klasyfikacji organizmów,
- d) ochronie zdrowia.

13. Rybami, które skutecznie przeciwdziałają procesowi zarastania zbiorników są:

- a) amur biały i tołpyga,
- b) szczupak i pstrąg,
- c) sandacz i węgorz,
- d) karp i tołpyga.

14. Do ryb dwuśrodowiskowych zaliczamy:

- a) węgorza i karpia,
- b) węgorza i lososia,

- c) łososia i morszczuka,
- d) jesiotra i okonia.

15. Rzekotkę drzewną zaliczamy do:

- a) płazów bezogonowych,
- b) kameleonów,
- c) jaszczurek,
- d) płazów ogoniastych.

16. Chronioną ropuchą jest:

- a) szara,
- b) b) zielona,
- c) paskówka,
- d) wszystkie gatunki ropuch.

17. Jedynym gadem jadowitym w Polsce jest:

- a) padalec zwyczajny,
- b) gniewosz plamisty,
- c) żmija zygzakowata,
- d) zaskroniec zwyczajny.

18. Pomnik przyrody to:

- a) egzotyczny okaz świata zwierząt,
- b) cenny twór przyrody prawnie chroniony,
- c) egzotyczny okaz roślinny,
- d) krajobraz naturalny bez działań antropogenicznych.

19. Symbolem Tatrzańskiego Parku Narodowego jest:

- a) łoś,
- b) kozica,
- c) orzeł,
- d) wilk.

20. Nadbużański Park Krajobrazowy utworzona z uwagi na:

- a) unikalne walory doliny Bugu,
- b) wysokie wartości przyrodnicze i krajobrazowe,
- c) reprezentatywność tego obszaru w geograficzno-kulturowej regionalizacji kraju,
- d) wszystkie odpowiedzi są prawidłowe.

21. Wskaż zestaw czynników, które zawsze korzystnie wpływają na stan zdrowia człowieka:

- a) umiarkowana aktywność ruchowa i bardzo obfite posiłki,
- b) całkowity brak stresów i intensywne uprawianie sportu wyczynowego,
- c) hartowanie ciała i niewielka nadwaga,
- d) przebywanie w pomieszczeniach często wietrzonych i pogodna atmosfera domowa.

22. Warzywa z działek położonych w pobliżu tras komunikacyjnych zawierają dużo związków:

- a) wapnia,
- b) siarki,
- c) glinu,
- d) ołowiu.

23. „Metale śmierci” to:

- a) rtęć, ołów, kadm,
- b) żelazo, wapń, rtęć,
- c) miedź, sód, ołów,
- d) żelazo, ołów, rtęć.

24. Jesteś na bardzo ruchliwej ulicy. Pędzące samochody, pośpiech, stresy są przyczyną chorób:

- a) cywilizacyjnych,
- b) społecznych,
- c) zawodowych,
- d) wszystkich wymienionych.

25. Na silne zanieczyszczenie powietrza dwutlenkiem siarki wskazuje:

- a) brak porostów,
- b) wczesne zakwitanie roślin,
- c) silny rozwój grzybów kapeluszowych,
- d) występowanie porostów.

26. Rozrzedzenie warstwy ozonowej może być przyczyną:

- a) wzrostu zachorowań na raka skóry,
- b) chorób wzroku,
- c) przyspieszonego procesu starzenia się,
- d) wszystkie odpowiedzi są prawdziwe.

27. Ułóż krzyżówkę ekologiczną, której rozwiązaniem jest hasło zdrowie. Wpisz hasła ekologiczne i podaj ich wyjaśnienia.

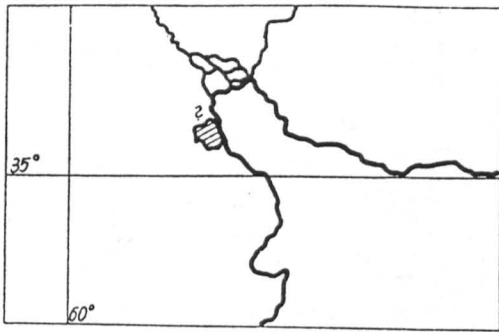
Z
D
R
O
W
I
E

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....

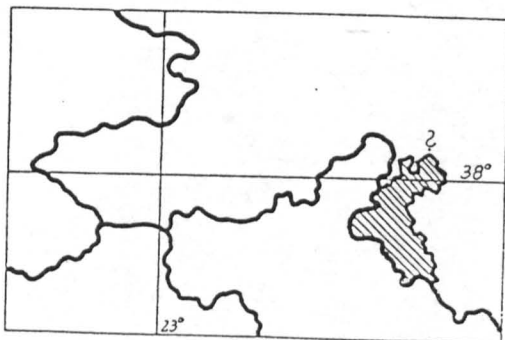
Geograficzne pytajniki

Nauczyciel geografii na kartkówce zadał poniższe pytanie: rozszyfruj, co przedstawiają miejsca zaznaczone na mapach pytajnikami.

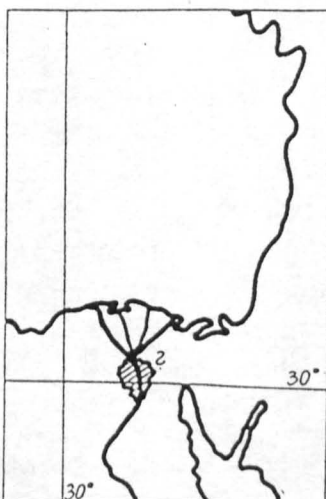
Jeśli uda Ci się odgadnąć co kryje się pod pytajnikami w ciągu 10 minut, możesz postawić sobie ocenę celującą, jeżeli w 15 minut – bardzo dobrą, a jeżeli w ciągu 20 minut – dobrą. Jeżeli wykonanie zadania zajmie Ci powyżej 20 minut – uzyskałeś ocenę dostateczną.

1

2

3

PODRÓŻE Z ENCYKLOPEDIĄ MULTIMEDIALNĄ

BLISKI WSCHÓD, Środkowy Wschód, ang. The Middle East, franc. Moyen-Orient, nazwa stosowana najczęściej w odniesieniu do obszaru obejmującego kraje pd.-zach. Azji (Afganistan, Arabia Saudyjska, Bahrajn, Cypr, Irak, Iran, Izrael, Jemen, Jordania, Katar, Kuwejt, Liban, Oman, Syria, Turcja, Zjednoczone Emiraty Arab.) oraz pn.-wsch. Afryki (Egipt, Sudan). Najważniejszy w świecie region eksploatacji (712 mln t, 1988, tj. ok. 25% wydobycia świat.) i eksportu ropy naftowej. Ważny region uprawy bawełny (zbiory ok. 1,4 mln t rocznie), palmy daktylowej (ok. 77% świat. zbiorów daktyli) i zbóż oraz pasterskiej hodowli. Przez B.W. prowadzą ważne szlaki komunikacji mor. (Kanał Sueski) i lotn., łączące Europę ze wsch. Afryką, z pd. i wsch. Azją oraz Australią. **Historia.** Około 2340–2200 p.n.e. istniało na B.W. pierwsze hist. państwo Akad, następnie Babilonia i Asyria; ok. 1000 p.n.e. Żydzi zdobyli Jerozolimę i zał. państwo Dawida. W poł. VI w. p.n.e. na gruzach Medii powstało państwo pers. Achemenidów (Persja) i pojawiła się nowa religia, zoroastryzm; 334–326 wyprawa Aleksandra III Wielkiego zapoczątkowała ekspansję na B.W. kultury gr. (hellenizm). Na przeł. 64 i 63 r. p.n.e. Syria uległa najazdowi Rzymian, którzy panowali na B.W. do ekspansji arab. 635; na pocz. I w. n.e. zaczęło rozwijać się na B.W. chrześcijaństwo; 224–642 najsilniejszym organizmem państw. na B.W. było nowopers. państwo Sasanidów walczące o wpływy z powstałym 395 cesarstwem bizant. — w VII w. do głosu doszli Arabowie, którzy wyparli Bizantyńczyków i Persów oraz wprowadzili islam; następstwem było panowanie 632–1258 kalifów arab.-muzułm.; 1096–1291 teren krucjat; 1290 większość terenów B.W. weszła w skład państwa osmańskiego (Turcja — Historia), które 1453 zdobyło Konstantynopol, obejmując hegemonię w regionie — 1501 władzę w Persji objęła dyn. Safawidów, a B.W. stał się obszarem walki o wpływy między Turcją a imperium pers.; franc. inwazja w Egipcie 1798 zapoczątkowała wpływy Europejczyków na B.W., który stał się terenem ekspansji

zach. potęg kolonialnych i Rosji; przejawem tej rywalizacji był bryt. podbój 1869–98 Egiptu i Sudanu oraz konflikty 1839–1919 w Afganistanie — w XIX w. imperium osmańskie traciło stopniowo wpływy na zajmowanych dotąd terenach, a 1923 uległo likwidacji; 1920 mocarstwa zach. otrzymały mandaty w krajach arab.; odkrycie złóż ropy naft. na B.W. zwiększyło zainteresowanie tym regionem państw zach., w tym USA — po II wojnie świat. powstały nowe, niepodległe państwa; wzrosło bogactwo krajów naft. i powiększyły się dysproporcje rozwojowe w regionie; powstanie 1948 państwa Izrael spowodowało toczący się do dziś konflikt arab.-izrael.; jednocześnie zaznaczyły się wpływy ZSRR, gł. w krajach arab. i Afganistanie, zaś USA w Arabii Saudyjskiej i Iranie — rewolucja w Iranie pod przywództwem ajatollaha Chomejniego 1978–79 i powstanie Rep. Islamskiej oraz militarna interwencja ZSRR w Afganistanie 1979–87 zmieniły sytuację polit. na B.W.; efektem tych zmian była wojna iracko-irańska 1980–88 i wojna o Kuwejt 1990–91 między Irakiem a krajami sprzymierzonymi; w Iraku, Iranie i Turcji nasiliły się konflikty z Kurdami dążącymi do własnej państwowości; obserwuje się wzrost nastrojów antyzachodnich. Na całym B.W. nastąpiło ożywienie fundamentalistycznych ruchów odnowy islamu; szczególnie ostry przebieg miały konflikty między sekularystami a fundamentalistami w Algierii (od 1992 wojna domowa) i Afganistanie, gdzie 1996 władzę przejęli uczniowie szkół koranicznych, talibowie; ruchy muzułm. aktywizują się również w Turcji, gdzie fundamentaliści sprawowali władzę 1995–97 oraz w Egipcie (zamachy bombowe).

7. Im dalej w, tym więcej drzew.
8. jest srebrem, a milczenie - złotem.
9. Z wielkiej chmury mały
10. ma wielkie oczy.
11. Kto pod kim kopie, ten sam w nie wpada.
12. Kto wejdzie między, musi krakać tak jak i one.

U ŹRÓDEŁ PAŃSTWA POLSKIEGO – POLSKA MIESZKA I

Mieszko I, książę Polski, rozpoczął swe panowanie ok. 960. Jest pierwszym władcą historycznym z legendarnej dynastii Piastów. Pojął za żonę Dobrawę siostrę Bolesława - księcia Czech i w 966 przyjął chrzest. Sprowadził kapłanów i misjonarzy z kręgów południowej i zachodniej Europy. Pierwsze biskupstwo w Polsce zostało założone w 968r. w Poznaniu. Mieszko połączył ziemie Polskie, oprócz Wielkopolski i Mazowsza zawładnął Śląskiem, Pomorzem i prawdopodobnie może Małopolską - przyszłym centrum Państwa Polskiego. Prowadził zręczną politykę z Niemcami, starając się zminimalizować zależność od potężnego sąsiada. Po śmierci Mieszka w 992r. Bolesław I Chrobry kontynuował dzieło ojca.

N I E W A H A J S I Ę !!!

**K U P N A S Z Ą G A Z E T Ę
UWAGA!**

Majowy numer gazety zredagujemy z wykorzystaniem Internetu oraz encyklopedii multimedialnych. Jeśli jesteście szczególnie zainteresowani jakąś tematyką, zgłaszajcie to do członków zespołu redakcyjnego. Postaramy się odnaleźć w wymienionych wyżej źródłach pasjonujące Was tematy.

Opracował Zespół Redakcyjny Samorządu Uczniowskiego: Marta Kiryczuk, Ela Stupak, Ania Kozak, Kasia Banaszczuk, Paulina Tymoszuk, Agata Derewiaka, Asia Jednous, Edyta Borsuk, Gosia Mischczuk, Łukasz Szema, Sylwia Kisiel, Magda Sokołowska, Ewa Antoniuk, Paulina Andrysiuk, Urszula Banaszczuk – nauczyciel języka polskiego, opiekun SU – Artur Becher.